

Åttonde roten, tomt 31

Kvarteret Gamla Teatern

Tjugosjätte roten 1637–57

Torggatans västra sida samt

Fjortonde roten 1657–70 nr 31, södra hörnet av Sillgatans norra sida delen

Södra delen av 8.31

Anders snickare 1667

Lars Eriksson

rotemästare 1666–67, 1671

GT 1670, ej bebyggd –77

Ägare här 1666–67 och 1671 var enligt vad som man kan utläsa ur bakugnslängderna en rotemästare Lars Eriksson, omtalad även i Gustavi tomtöreslängd 1670. Där omtalas också tomten som ej bebyggd tiden därefter fram till 1677.

Per Torsson 1671

Sedan övertogs tomten av

Lars Ambjörnsson bakare (stamfar till *Ahlberg*)

(bakugnslängderna 1674–75)

Gustavi tomtöreslängd 1678–81: 1 tomt

Lars Ambjörnsson betalade huseköpspenning 9 d smt 6.7.1676.

Han pantsatte 6.2.1699 bankens hus på Sillgatan (AIIb:4). 13.5.1699 pantsatte bagaren Lars Ambjörnsson gård i hörnet av Torggatan tvärs över Sillgatan, som han själv bebodde.

Med sin första hustru *Maret Olofsdotter*, död före 1701 hade Lars Ambjörnsson fyra barn. Han tvistade i rätten 11.3.1717 med dottern *Ellika Larsdotter*, gift med rådmann *Gabriel Bubb* i Jönköping som hävdade, att han den 3.2.1701 hade trätt i annat giftermål utan avvitrning. Dessutom hade hon givit fadern och styvmodern *Mette Bruhn* åtskilliga försträckningar. De två äldsta sönerna *Sven*, som var tullnär och död före fadern, och *Olof*, kallade sig *Ahlberg*. Yngste sonen *Börge* gick 1701 i skola. Andra hustrun *Mette Bruhn* hade i ett tidigare äktenskap döttrar, som 1717 var gifta med resp. *Claude Souchon* och *Jaques d'Ailly*.

Bouppteckning efter bagarmästare Lars Ambjörnsson företogs 15.8.1717. Lars Ambjörnsson efterlämnade enligt bouppteckningen hus på Torggatan. Boets behållning var 1220,1 d smt. I en avkortningslängd 1717 anges änkan som utfattig och gammal (Berg II:1–2, 57).

Lars Ambjörnsson bakare klagade 1714 på sin *måg fältskären Douwert* som tillsammans med hans egen hustru (styvbarnens mor) bortjagade hans flitiga pigor.

1720 hade gården övertagits av

bagaremästare Petter Printz,

vilken efter en källa 1727 skulle ha ärvt gården efter modern. Detta år värderades gården och den 24 april s.å. uppbjöd handl. *Samuel Schütz* bagaremästare Petter Printz gård på Torggatan.

Den 20.4.1730 uppbjöds gården av

handelsmannen Nils Rommel,

som såsom högstbjudande hade inropat den 7 april för 850 d smt på offentlig auktion. Fasta 20.4.1730. Erlade 30-penning i maj 1730 med 28:10.16 [oklart i manuskriptet] d smt. I tomtöreslängden 1730 anges bakaren Petter Printz fortfarande vara bosatt i handelsman Nils Rommels gård.

Nils Rommel sålde redan 1731 gården till *Niclas Christian Fiedler*, som samma år överlät den till *bagaremästare Lars Bengtsson Åhman*

(burskap 6.11.1722, död 17.1.1767, se Berg II:11–12, 350). Efterlämnade 2 150 d smt, därav hus och tomt på Korsgatan mellan Kungsgatan och Vallgatan (såldes till bagaremästare Henrik Skarin för 5 500 daler) samt två avbrända ödetomter intill varandra på hörnet av Sill- och Torggatorna (sålda på auktion för 1 020 daler).

Vid bouppteckningen 4.3.1745 efter hans första hustru *Maria Ahlgren* (dotter till *bagaremästare Jöns Svensson Ahlgren*) ägde han 5.637,6 d smt, därav hus och tomt på hörnet mellan Torg- och Sillgatorna samt hus och tomt bredvid det förra på Sillgatan, nybyggd, vardera värd 1000 daler. Lars Åhman behöll gårdarna eftersom de inte borde skiljas. Det stipulerades emellertid att om Lars Åhman gifte om sig skulle hans son *Fredrik Åhman* (burskap som bagaremästare 18.2.1743) få inlösa vilken av gårdarna han ville. Men Fredrik Åhman gjorde cession 1751 och var 1767 intagen å stadens fattighus ”i anseende till obetänksam hushållning” (Berg II:11–12, 350). Gift med *Christina*.

2) Lars Bengtsson Åhmans andra hustru var *Anna Maria Jacobsdotter* med modernefränder i Hästevik, Torslanda. Vid bou efter henne 28.10.1755 var skulderna 7833,20 d smt och tillgångarna 43458,26. Bland de senare var hus och tomt på hörnet av Torg- och Sillgatorna med en inmurad bryggkittel och en liten inmurad kittel i bagarstugan, 2262,16 d smt.

Lars Åhmans tredje hustru hette *Christina Persdotter* avled i nov 1764 och var syster till *borgaren Petter Persson* i Göteborg.

I tomtöreslängden 1765 omtalas bagaren Lars Åhmans ödetomt.

Lars Åhman efterlämnade också hus och tomt på Korsgatan mellan Kungs- och Vallgatorna, vilket såldes till *bagaremästare Henrik Skarin*.

Borgaren Nils Norling lät i egenskap av förmyndare för Lars Åhmans efterlämnade sondotter *Anna Maria Åhman* på auktion den 10.3.1767 försälja ”avlidne bagaren Lars Åhmans på Sillegatan belägna tvenne ödetomter”. Dessa inropades av *trähandlaren Mårten Andersson* för 1 020 d smt. För samma pris överlät denne tomterna till

handelsmannen Anders Lesse,

som uppbjöd dem första gången 6.4. s.å. 1767.

I tomtöreslängderna fram till Lesses död (och ännu 1790 då de tillhörde arvingarna) nämns de som ”handelsmannen Lesses tvenne tomter, varav en är bebyggd med bodar och den andra öde”. De testamenterades av Lesse till fattigfriskolan.

1807 omtalar ”Fattigfriskolans 2ne tomter varav den ena är bebyggd med bodar, den andra obebyggd”.

Norra delen av 8.31

Lennart Tönnesson

1642–68

GT 1670–72 1 tomt som 1673 övertogs till hospitalet

Lennart Tönnesson, som omtalas i Göteborgs mantalslängder redan 1642 skänkte 1672 sin gård till hospitalet som ersättning för hans och hustruns intago där. Denna tomt, som var belägen på Torggatan mellan Lars Ambjörnssons gård i söder och Sven Kråkas hus i norr såldes av Gustav v. Akern på hospitalets vägnar till Anders Svensson Kråka för 300 d smt kurant den 1.5.1679: Medlen skulle bli stående i ett år 8%.

Måns Ringkarl Måns besökare Cronans (troligen hyresman)

1676–78, M1676: 1 tomt

1.5.1679 sålde Gustav von Akern å hospitalets vägnar till *Anders Svensson Kråka* den tomt, som avlidne Lennart Tönnesson skänkt hospitalet för att han och hustrun skulle intagas på hospitalet. I Gustavi tomtöreslängd svarar Anders Kråka för 1 tomt 1680.

Anders Kråkas änka *Ingeborg* sökte med naborätt förgäves köpa granngården 8.32 hösten 1689.

I tomtöreslängden 1696 kallas gården *Gutter Bengtssons* gård. Var Gutter Bengtsson hyresman? 1700 kallas ägaren *Anders Nilsson Kråka*. Troligen är det samme man som senare kallas *Anders Nilsson Lesse* och som 27.7.1704 erhöll burskap som *skeppare*. Sammanblandningen av namn kan ha uppstått genom att han var gift med *Karin Andersdotter Kråka* efter vilken bouppteckning gjordes 12.3.1729, då makarna anges äga hus och gård på Torggatan mellan bagare Petter Printz i söder och brännvinsbrännare Jockum Gercken i norr. Gården med inmurad brännvins- och bryggpanna värderades till 853 d smt.

1710 Anders Nilsson Kråka och *Hieronymus Haverman* ägde 1710 tillsammans 1 tomt. 1711 kallas enligt Berg Anders Nilsson styrman.

1715 värderades gården (felaktigt tillskriven ”Anders Nilssons Enkia”): tomt 200, hus 240, lösegendom 150.

Enligt upphandlingslängden 1717 skattade ”styrman Anders Nilsson Kråka” och hans hustru Karin Andersdotter vardera för 4.16 och Anders Kråka dessutom för tobak: familjen hade pigan Ingrid Svendsdotter. I ett hushåll för sig bodde *Oluf Ingemarsson* och hans hustru *Anna Kråka*, betecknade som ”fattige”. I tomtöreslängderna 1720–25 omtalas åter skeppar Anders Nilsson.

Bouppteckning efter hustrun Karin Kråka gjordes 12.3.1729, då makarna ägde hus och gård på Torggatan mellan bagare Petter Printz i söder och brännvinsbrännare Jockum Gercken i norr vilken gård jämte inmurad brännvins- och bryggpanna värderades till 853 d smt (Berg I:2, 433).

1730 hade gården övertagits av sonen *styrmannen Cornelius Lesse* (burskap 23.9.1730 som skeppare). Han blev senare waterschout. Hans första hustru *Anna Catharina Hjelmström* var dotter till *handlanden Börge Andersson Hjelmström och Botilla Andersdotter Christman*, hans andra hustru *Helena Kråka* var syster till *Johan Kråka*. Efter henne gjordes bouppteckning 1733, då förmögenheten angavs till 568 d 16 öre smt.

Hans tredje hustru *Anna Catharina N.* avled i september 1771.

10 sept. 1754: Litet tidsstämning och prov på Cornelius Lesses hetsighet får man av följande episod ur RR:

Kommissarie och kämnär Wahlstedt vittnade, att ”då han jämte borgmästaren och stadssekreteraren Westman samt segelmakaren Wennerberg kommit fr. Rådstufwan neder på Beurse salen och Cornelius Lesse sutit där inne förut har Capitaine Pettersson äfwen tillkommit, då Lesse begynt att blifwa ond på P. för det han skulle vara skyldig Lesse något men ej velat betala detta. Under det L upprepade omständigheterna till denna skuld samt yttrat sig at han war karl, då P. ännu var en Poike har Lesse stampat i golvet och sagt till P, du är ändå en åsna och en Cardinal, och du har bedragit mig, emedan du lovat mig penningar tid efter annan men jag har icke fått, och du har stämt mig till mötes i ditt hus men då jag där har sökt dig har du varit borta, då Petterson svarat Lesse, karl lät bli mig, jag är icke skyldig dig något.

Vittnet förmante ock Lesse till beskedlighet och sade till L. att om han hade något mot P. så kunde han lagligen stämma honom, då han ock skulle få rätt.”

Regementskommissarie Enoc Anders Grönbom gjorde samma berättelse. Hade dock icke hört ordet ”Cardinal”. Lesse skulle kallat P en prackare och bedragare och icke värd att trampa under fötterna emedan ”han var Poike emot Lesse och att Pettersson icke duger om skepsbord och icke var värdig att vara Capitein vid Ostindiska Kompaniet, ej heller komma i dess tjänst utan at han lismat sig därtill”.

Anders Wennerberg hade på Rådhuskällaren hört Lesse kalla Petersson hundsfott, kanalj och åsna.

13 sept. sid 192: *Handelsbokhållare Samuel Arfvidsson* hade märkt att Lesse var ond. Han gick av och an på golvet och nämnde åtskilliga okväden.

Käranden påstod plikt efter 1752 års förordning emot Lesse för att han för det han på öppen källare överfallit honom samt 20 rdr smt. rättegångskostnader.

Den avbrända tomten på Torggatan hade redan den 12.7.1762 sålts av Cornelius Lesse och hans hustru för 600 d smt till deras son

handelsbokhållaren Anders Lesse,

I uppbudet 27.6.1763 angavs den bestå av en och en halv tomt och ligga mellan borgaren och bakaren Lars Åhmans ödetomt å södra och avlidna madame Thorssons ödetomt å norra sidan. Anders Lesse donerade sin förmögenhet till *fattigfriskolan*, vilken efter Lesses död övertog tomterna. (se södra delen ovan).

Några uppbud av 8.31 förekom icke under 1800-talet.